

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. III. Præcipuæ objectiones solvuntur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

Præcipue objectiones solvantur.

65. Objiciunt imprimis Adversarij : Paradisus terrestris constabat arboribus, plantis, floribus, & alijs rebus naturâ suâ corruptibilibus & generabilibus; unde etiam homine non peccante, non duraturas semper easdem numero arbores & plantas; probabilissimum est, & videtur colligi ex sacro textu dicente: *Tulit Dominus Deus hominem, & posuit eum in paradiso voluptatis, ut operaretur, & custodiret illum*: his enim verbis significare videtur, quod Adam in paradiso terrestris (licet sine molestia, imò cum recreatione) operari debeat, putâ inferere aliquas arbores, putare, plantare &c. sicque hortum illum amœnissimum sibi custodire & conservare: Ergo cum homo desit jam, qui hæc præstet, ne dicamus Angelos esse hortulanos, videtur dicendum, illas arbores senio tabuisse, & à fortiori flores, & herbas, quæ naturâ suâ minus durant; ac tandem sic paradisum penitus perijisse. Quod si propterea quis diceret, Henoch illuc translatum ex colere paradisum, adhuc magna restat difficultas; nam à peccato Adami ad translationem Henoch intercessere non genti octoginta septem anni: non est autem credibile arbores, herbas, plantas, floresq; paradisi terrestris tam diu potuisse durare.
66. Respondent aliqui, Deum providentiâ quâdam speciali & extraordinariâ miraculosè conservasse paradisum terrestrum usque ad translationem Henoch, qui modò unâ cum Elia hortum illum deliciarum excolit; unde (ut supra vidimus) S. Hieronymus eos *paradisi colonos* appellat. Existimo tamen, Cherubini paradisi custodis, aut alterius Angeli operâ potuisse Deum sine miraculo illum conservare usq; ad translationem Henoch; nam Angelus naturaliter habet virtutem, ut per motum localem possit putare arbores, easque inferere & plantare; quod facilius & convenientius judico, quam recurrere ad conservationem miraculosam earum arborum & plantarum; non sunt enim facile miracula confingenda. Nec majus inconveniens est asserere, aliquem Angelum fuisse paradisi hortulanum & cultorem, quàm ejus ariensem, seu januæ custodem.
67. Objiciunt secundo: Esto paradisus usque ad diluvium permanserit, & speciali Dei providentiâ, aut Angelorum ministerio, vel Henoch ipsum inhabitantis operâ & culturâ usque ad hoc tempus conservatus fuerit, postea tamen aquis diluvij penitus deletus est: illa enim Genes. 7. dicuntur cooperuisse omnes montes sub universo celo, atque adeò paradisum terrestrum, qui (ut supra ostendimus) celsitudine suâ non superabat, imò nec adæquabat altiores montes terræ: Ergo ille modò non extat.
68. Respondeo negando Antecedens, & ad illius probationem dicendum, hebraicam particulam *Col*, id est, *omnis*, non semper ita stricte sumi, ut non patiatur exceptionem, sed interdum hyperbolicè magnam partem universitatis significare: cujus varia exempla ex Scriptura collecta sunt à Petro Galatino l. 3. de arcanis Catholicæ veritatis c. 4. & ab Emanuele Sa in phrasibus Scripturæ: unde quando aquæ diluvij dicuntur operuisse omnes montes, intelligendum est, non de tota terra simpliciter, sed de terra tantum humano generi ad habitandum post Adæ lapsum concessa, adeoque non de paradiso, qui innocentie domicilium erat, Similis est lo-

cus in eodem c. 7. Genes. *Mortui sunt universi homines, remansit que solus Noe, & qui cum eo erat in arca*; est enim universalis propositio, *Mortui sunt universi homines*, non minus quàm ista, *Cooperiti sunt omnes montes*: At certum est illam propositionem, *Mortui sunt universi homines*, intelligendam esse de hominibus, qui vitam mortalem in communi hac terra debebant, non de omnibus omnino; siquidem Henoch mortuus non est, quamvis non esset in arca: Igitur eodem modo propositio ista, *Cooperiti sunt omnes montes*, intelligenda est de omnibus montibus terræ, ubi erant homines peccatores, & morti destinati, non verò de montibus, aut regione paradisi.

Ratio etiam id præstat: Nam Deus idcirco diluvium super terram induxit, ut homines propter peccata, & animantia (quia ijs abulsi fuerant) extingueret: At in paradiso nec homines, nec animalia erant, eratque locus impollutus, & propria felicitatis, ac innocentie sedes: Quod verò ibi Adam uno tantum pomo semel abulsi fuerit, propter hoc peccatum sat habuit Deus illum inde exturbare, ne locus, qui propriè iustorum erat, fieret deinde locus peccatorum.

Dices primò cum Pererio: Si paradisus inactus fuit aquis diluvij, frustra Noë arcam fabricasset, cum facile in paradiso cum sua familia, & animantibus tutus ab eluvione conservari potuisset.

Respondeo cum Malvenda citatò, paradisum genuinum esse locum hominum innocentie & felicitati in terris destinatum, nec ullo pacto convenisse Noë, ejusq; filijs, qui erant in peccato, & morti, aruminiq; obnoxij: par verò esse illic degere Henoch & Eliam, ut potè puros, æternitatis candidatos, miserijs vitæ exemptos, maximiq; mysterijs consecratos: donec in novissimo tempore in hunc mundum redeant, ut pugnent contra Antichristum, illumque, ut loquitur Tertullianus, *sanguine suo extinguant*.

Dices secundo: Sine ingenti miraculo fieri non potuisse, ut aquæ diluvij paradisum non obruerint, quia illæ altissimos montes quindecim cubitis supergressæ sunt, ut ait Scriptura: Sed non sunt facile confingenda miracula: Ergo paradisus aquis diluvij destructus est.

Respondeo miraculo quidem effectum fuisse, ne aquæ diluvij paradisum attrigerint, sed illud miraculum non fangi a nobis pro arbitrio, sed necessariò affirmari ob Scripturæ divinæ testimonium: Scriptura enim testatur Henoch non perijisse tempore diluvij, nec tamen fuisse in arca, unde cogimur miraculum aliquod ponere, quod illum à diluvio conservaret: convenientius autem miraculum fuit, prohiberi aquas, ne paradisum obruerent, quam Henoch in aère supra aquas, aut in terra in medijs aquis per annum integrum ad instar piscis conservari, ut arguebamus supra.

Addi potest cum Valentia disp. de paradiso puncto 4. quòd etsi daretur, aquis diluvij paradisum terrestrum cooperitum fuisse, eiq; penitus destructum & vastatum; illis tamen recedentibus, & Solis ardore exsiccatis, cum naturalis virtus plantarum, herbarum, & arborum, quibus erat confectus, in suis radicibus remanserit, facile potuit in pristinum statum redire, suamque primævam pulchritudinem, si non in gradu heroicò, saltem in aliquo, qui antiquâ pulchritudinem & amenitatè redoleret, recuperare. Certe tempore diluvij arbores multas mâlè integras, etiam

extra Paradisum, columba ostendit, quæ oliva
ramum virentibus æolus in nostro ad Noë por-
tauit.

Obijetur ultimo: Si extaret adhuc Paradi-
sus integer, ab aliquo fuisset inventus, cum uni-
versus orbis notus fuerit hominibus, & per o-
mnes partes ejus aliqui discurrerint: Sed à ne-
mine unquam inventi potuit: Ergo non extat.

Respondeo primò, idem argumentum fieri
potuisse ante diluivum, præcellerunt enim mil-
le quingenti anni, in quibus nullus hominum Pa-
radisum invenit, quamvis non esset destructus:
Idem ergo contingere potuit post diluivum.

Respondeo secundo, non esse ita notas omnes
orbis regiones, ut objectio supponit: ante cen-
tum enim & quadraginta annos detecta primùm
est America tota, de qua ante nihil sciebat, &
quæ major est reliquis tribus partibus orbis si-
milli sumptis. Narrat etiam Marcus à Serra 1. p.
capit. 102. art. 1. dub. 4. ad 3. quod in media ser-
nie Hispania, ante paucos annos, in profundissi-
mis vallibus, editissimarum rupium muro cir-
cumscriptis, novæ gentes, antea ignotæ, detectæ
sunt, quas *Batuacas* vocant. Quid ergo mirum,
quod tam longo tempore Paradisus terrestris
hominibus manserit occultus? Sicut enim (in-
quit Augustinus lib. 3. de Genesi. ad litt. cap. 1.)
occulto opere Dei factus est, ita peculiari curâ
& providentiâ ipsius est occultatus. Addit D.
Thomas 1. p. quest. 102. art. 1. ad 3. quod locus
ille selectus est à nostrâ habitatione, aliquibus impedi-
mentis, vel montium, vel marium, vel alicuius æstuose
regionis, quæ pertransiri non potest. Et hoc tertium
membrum simpliciter approbat 2. 2. quest. 164.
art. 2. ad 7. dicens: *Ille locus præcipue videtur esse
inaccessibilis, propter vehementiam æstus in locis in-
termediis. Ad hoc significatum putat per gladi-
um flammeum, cuius fit mentio Genesi 3. nam
quia ille calor causatur ex motu circulari So-
lis, qui per Angelum fit, ideo putat & gladium
illum appellari versatilem, & custodiam Para-
disi Cherubino tribui.*

Ex quo intelliges, fabulosa & commentitia
esse, quæ in quibusdam apocryphis libris legun-
tur de Macario quodam Romano, & aliis tribus
Moachis, qui cum omni studio sese ad investi-
gandum Paradisi locum dedissent, peragratis
longinquis regionibus, tandem ad ipsius Paradi-
si aditum pervenerunt; ab ejus tamen introitu
prohibiti sunt, nec illuc accedere ausi, horribili
illâ Cherubini custodiâ perterriti. Similiter
commentitium est, aut saltem valde dubium &
incertum, quod aliqui dicunt, nimirum locum
Paradisii esse cognitum, & prope eum habitare
aliquos populos; neminem tamen in eum pene-
trare posse, eò quod ex altissimo Paradisi mon-
te magnum illud flumen quo irrigatur, tanto so-
nitu & fragore precipitetur in subjacentem
planciem, ubi amplissimum quemdam facit la-
cus, ex quo quatuor illa à Moysè memorata flu-
mina oriuntur, ut qui ejus paludis ripas acco-
lunt homines, propter intolerabilem illum so-
nitum precipitantis fluvii, omnes ab infantia
utque obiturfecant, non secus ac de habitna-
tibus ad Catadupas Nili proditum est.

DISPUTATIO III.

De statu naturæ integræ.

HUc usque diximus de statu innocentie,
nunc breviter agendum superest de statu
naturæ integræ, qui licet in primis paten-
tibus cum statu innocentie conjunctus fuerit, ab
eo tamen distinctus fuit, potuitque ab illo sepa-
rari, ut patebit ex dicendis articulo sequenti.

ARTICULUS UNICUS.

Quid sit naturæ integræ status, & quomodo
differat à statu innocentie?

DUranda in 2. dist. 28. quest. 1. existimat na-
turæ humanæ integritatem, seu statum na-
turæ integræ, nihil aliud dicere quam humanam
naturam seu essentiam, cum omnibus facultati-
bus connaturaliter ex ea manantibus; puta cor-
pus juxta magnitudinis, cum suis omnibus mem-
bris & organis, sanitate, ac viribus consenta-
neis; & animam cum suis omnibus facultati-
bus, tum organicis, nempe sensu, appetitu, &
potentia motrice; tum inorganicis, nimirum
intellectu & voluntate, cum carentia peccati
quoad reatum peccati & culpæ: ex quo inferri
non posse hominem in pura condi natura, quin
etiam in statu integræ naturæ creetur.

Sed hanc sententiam, & modum explicandi
statum naturæ integræ communiter rejiciunt
Theologi, asserentes hunc statum superaddere
naturæ his donis instructæ, carentiam interioris
dissidii & conflictus inter partem superiorem &
inferiorem; subindeque pacem internam, seu
perfectam subjectionem appetitus sensitivi sub
rationali, quæ in eo consistit, ut appetitus sensi-
tivus suâ operatione non præveniat imperium
voluntatis, nec postquam operari cepit, prose-
quatur eâ repugnante, sed pro ejus nutu & arbi-
trio applicetur ad suos proprios actus, qui pas-
siones vulgò appellantur, quemadmodum fa-
cultas motrix ad motum progressivum. Unde
Cajetanus 1. 2. qu. 109. art. 2. hujus secundi sta-
tus ab aliis differentiam explicans, docet talem
statum addere supra naturalia, vigorem ratio-
nis, seu superioris partis animæ, ad conservandû
statum rationi in nullo distonum. Hunc autem
vigorem dicit non esse naturæ simpliciter, quia
non fluit ex natura; nec simpliciter gratiæ, quia
ad nihil se extendit nisi ad bonum naturæ ratio-
nali proportionatum, scilicet vivere secundum
rationem; sed esse quodammodo gratiæ, &
quodammodo naturæ, pro quanto homo nun-
quam habet, nec habere potuit ex naturalibus
hunc vigorem, sed ei advenit ex conjunctione
ad justitiam originalem. Sicut enim cogitativa,
ex conjunctione ad intellectum melius opera-
tur, quam intellectu absente; unde in homine
(teste D. Thomâ 1. p. qu. 78. art. 4. in corp. & ad
5.) confert, componit, & dividit, ob affinitatem
& propinquitatem ad rationem universalem,
seu intellectum: ita naturæ rationalis, ex con-
junctione ad donum justitiæ originalis, prædi-
ctum vigorem habuit.

Integritas ergo naturæ in tali vigore, appeti-
tum sensitivum rationi perfecte subjiciente, for-
maliter

X x